

DET HÄR ÄR BOTKYRKA

BOTKYRKA
KOMMUN

Vi tillsammans!

En rapport från Socialförvaltningen 2022

Innehåll

Förord	4
Inledning	5
Förebyggande arbete med stöd i ett tidigt skede	6
För föräldrar	6
Våra öppna förskolor, för föräldrar och barn 0 till 5 år	6
Familjecentraler och hembesöksprogram.....	7
Föräldraskapsstöd – ett erbjudande till alla föräldrar	8
Förebyggande arbete inom familjerätten	9
För barn och unga.....	9
Våldsförebyggande arbete.....	9
Ungdomsmottagningen – i samarbete med Regionen	10
Kraftsamling på skolor	11
Vi fältar – i skolan och i kommundelarna på kvällarna	11
Team skolnärvaro	13
Stödcentrum för unga brottsutsatta	13
Vi informerar och föreläser	14
Samarbete med civilsamhället.....	16
För vuxna	16
Vräkningsförebyggande arbete.....	16
Boskola	17
Budget och skuldrådgivning.....	18
Råd och stöd vid beroende.....	18
Samarbete med civilsamhället.....	18
Utredning av behov av insatser	20
Utredning av behov hos barn, unga och familjer	20
Evidensbaserade metoder	21
Barnskyddsteamet	22
Barnahus.....	23
Delaktighet	23
Utredning av behov hos vuxna	25
Stöd och insatser till personer i utsatta livssituationer	27
Stöd till barn, unga och familjer.....	27
Behandling i öppenvården	27
Trampolinen	30
Familjehemsenheten.....	31
Stöd från familjerätten.....	33
Stöd till vuxna.....	33

RAPPORT

BOTKYRKA
KOMMUN

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

Boendestöd	33
Behandling för beroende	34
Bostad med särskild service	35
Flyktingmottagning och bosättning	36
Våld i nära relation	36
Ekonomiskt bistånd	37
Utredning av rätt till försörjningsstöd.....	37
Hälsogruppen.....	38
Felaktiga utbetalningar (FUT)	38
Samverkan mot kriminalitet	38
Stabsfunktioner	41
E-tjänster	42
Utveckling av vår kompetens	42
Slutord.....	43

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

Förord

Löpsedlarna skriker ut sina budskap. ”Socialtjänsten tar våra barn! Socialtjänsten gör inte tillräckligt! Om bara socialtjänsten ingripit tidigare! Socialtjänsten gjorde ingenting!” Listan kan göras lång. Under de senaste åren har det bedrivits en kampanj mot socialtjänsten nationellt och som tyvärr fått stor genomslagskraft. Det är minst sagt bekymmersamt att man underminerar det arbete som utförs. En stor oro är att de som verkligen behöver vår hjälp inte söker till oss på grund av rädsla – socialtjänsten verkar vara ond, förstör familjer och tar barnen. Konsekvenserna av den bilden är oerhört allvarliga, både nu och på sikt.

För att vi i socialtjänsten ska få rättvisa förutsättningar att utföra vårt samhällsuppdrag så behövs det motbilder och det behövs upplysning. Få är intresserade av allt det goda som görs, alla liv som räddas och alla framgångshistorier som finns. Så hur gör vi då? Berättelsen du håller i din hand är ett försök att visa på allt det fantastiska arbete som görs, i det här fallet i Botkyrka, men jag vet att alla socialarbetare i vårt land drivs av samma sak – att göra positiv skillnad.

Du som läser vår berättelse har också ett ansvar. Vi tillsammans är den enda vägen framåt, både professionen, politiken och du som samhällsmedborgare. Vi behöver hjälpas åt att bemöta de bilder som florerar om socialtjänsten. Förhoppningsvis kommer du att känna att du kan göra det när du läst vår redogörelse. Framför allt ger det dig en bild av det oerhört mångfacetterade och kvalificerade arbete som görs varje dag och dygnets alla timmar. Sprid vår berättelse! Även du kan göra en positiv skillnad!

Denna berättelse bygger på det som enhetschefer och verksamhetschefer beskrivit i text och i samtal. Vår individ- och familjeomsorgschef har tillsammans med vår omvärldsstrateg sammanställt berättelsen. Det är en beskrivning av vad vi faktiskt gör och det är också en berättelse om det djupa engagemang våra kompetenta socialarbetare besitter. I Botkyrka arbetar vi nära hjärtat.

Vi tillsammans!

Charlotte Lagerkvist
Socialdirektör

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

Inledning

Med denna rapport kommer du med på en resa genom socialförvaltningens arbete under 2022. Det har varit många utmaningar, stort inflöde av arbete och många vakanser. Men det som denna berättelse framför allt har fokus på är allt det goda arbete som utförts och som vi är så stolta över! Samtidigt gör vi inte med denna rapport anspråk på att vara heltäckande – varje dag gör vi skillnad för kommunens medborgare, i det lilla och det stora.

Det kan lätt uppfattas som att det vi gör allra mest är främjande och förebyggande arbete. Så är det inte, men det är många olika verksamheter som riktar sig till olika målgrupper och därför finns det mycket att berätta om.

Samtidigt är det svåra och komplexa utredningsarbete som våra socialsekreterare dagligen arbetar med och det arbete som familjebehandlare, behandlare och boendestödjare gör, det vi gör allra mest. Med det sagt så är även mycket av detta arbete förebyggande i det långa perspektivet, utöver att det skyddar och ger stöd i nuet. De som arbetar med utredning och behandlingsinsatser för barn som bevittnat eller utsatts för våld av vårdnadshavare förebygger – eller hellre förhindrar – många gånger framtida vuxna våldsutsatta eller våldsutövare. Barn, där våldet inte upphör eller som inte får bearbetande insatser för våldet, löper större risk att utsättas eller utsätta för våld som vuxna. Att utreda och ge stöd till människor med beroende eller psykisk ohälsa eller psykisk sjukdom bidrar till ett bättre mående och ett lugn i någon mån i människors liv. Det är vår skyldighet som det yttersta skyddsnätet. Det är humant och det är frukten av det goda arbete som alla medarbetare gör och bidrar till i vår förvaltning.

För att lyckas med att göra en positiv skillnad för människor i utsatta situationer är också samarbetet en grundbult i allt vi gör.

Förebyggande arbete med stöd i ett tidigt skede

Med vårt förebyggande arbete och genom att ge stöd i ett tidigt skede vill vi i möjligaste mån undvika att små svårigheter blir stora problem. Genom det förebyggande arbetet når vi många och kan med små medel ge kunskap och sammanhang som förhindrar att problem uppstår eller växer, men också fånga upp barn, unga, föräldrar och vuxna som har behov av lite extra stöd. Det bidrar till att minska mänskligt lidande och åstadkomma en positiv skillnad för många med relativt liten insats.

Avsnitten om det förebyggande arbetet beskriver både vad vi kan erbjuda alla föräldrar och många barn och unga och vad vi gör när problemen är små och i ett tidigt skede i arbetet med barn, unga, föräldrar och andra vuxna, för att förebygga ett beroende av stöd från socialtjänsten.

Arbetet som är riktat till barn, unga och familjer har utvecklats under lång tid och är därmed omfattande. Utveckling av det förebyggande arbetet som riktar sig till vuxna har just börjat.

För föräldrar

Våra öppna förskolor, för föräldrar och barn 0 till 5 år

Socialförvaltningen driver fyra öppna förskolor, i Hallunda, Fittja, Tullinge och Storbreten. I samtliga områden är verksamheten känd och mycket uppskattad av medborgarna. Under 2022 kunde de efter pandemiåren återgå till vanliga öppettider och alla öppna förskolor har sett ett ökat besöksantal jämfört med tiden före pandemin. Det fanns ett uppdämt behov av att träffa andra föräldrar, få ett sammanhang med aktiviteter och en plats för barn som inte har en förskoleplats att leka med andra barn.

Personalen på öppna förskolorna är en viktig del av det förebyggande arbetet. De känner till området, har hög kompetens inom socialt arbete och har arbetat länge i verksamheten. Det bidrar till god trivsel och trygghet för alla besökare och i synnerhet för föräldrar som kommer tillbaka till den öppna förskolan när de fått sitt andra eller tredje barn. Kontinuitet och relationen till personalen är viktig och de öppna förskolorna är en neutral och ”ofarlig” dörr till socialtjänstens andra verksamheter.

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

Att anknytningsprocessen fungerar är en grundläggande förutsättning för barnets trygghet och utveckling och aktiviteterna inom öppna förskolan ska bidra till att stärka anknytningen mellan förälder och barn. Under 2022 har öppna förskolan bland annat anordnat spädbarnsmassage, sångstunder, sagoläsning, besök från bibliotek, barnhälsovården med olika teman, till exempel små barns motorik, mat, tandhälsa med mera. Mottagningsenheten för barn, unga och familjer besöker regelbundet verksamheten för att informera om det stöd som går att få via socialtjänsten.

Föräldrar och barn får också löpande komma med synpunkter och önskemål om verksamheten, både muntligt och via enkäter och vi anpassar verksamheten efter detta.

Familjecentraler och hembesöksprogram

Inom familjecentralerna i Fittja och Tullinge samarbetar socialtjänsten med Regionen för att ge ett tidigt stöd till alla nyblivna föräldrar och föräldrar med små barn. I verksamheten finns barnavårdscentral (BVC), barnmorskemottagning (BMM) och öppen förskola. Under 2022 kompletterades familjecentralerna också med en kurator/föräldraskapsstöd. Verksamheten kan ge ett sammanhållet stöd till familjer som behöver det och om familjecentralens resurser inte är tillräckliga för att tillgodose behoven, kan verksamheten också slussa vidare till rätt stöd. Under 2022 har familjecentralerna bland annat anordnat olika tematräffar och föräldrastödsprogrammet Trygghetscirkeln COS-P¹ som ska stödja en trygg anknytning mellan barn och förälder.

Familjecentralernas arbete har också uppmärksammats internationellt. Under året kom en frivilligorganisation från Rotterdam på ett nytt studiebesök. Organisationen besökte verksamheten redan 2018 och öppnade efter det öppna förskolor och familjecentralsliknande verksamheter

¹¹ Trygghetscirkeln COS-P är ett psykoedukativt föräldraprogram vars mål är att hjälpa föräldrar att nå en fördjupad förståelse för barns behov av känslomässigt stöd från sina föräldrar.

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

inspirerade av Botkyrkas verksamhet. Tullinge familjecentral har också haft besök av Childhood² med ett erfarenhetsutbyte från Sydafrika.

Under 2022 startade förvaltningen tillsammans med Regionen ett hembesöksprogram som innebär att alla föräldrar som får sitt första barn erbjuds extra hembesök av en sjuksköterska från barnhälsovården och en föräldrarådgivare från socialtjänsten. Sjuksköterskan och föräldrarådgivaren besöker familjen vid sex tillfällen under barnets första 15 månader. Syftet med hembesöksprogrammet är att stärka föräldrarnas tillit och förtroende för sin egen förmåga, stärka familjernas delaktighet i samhället samt att tidigt upptäcka familjer med behov av extra stöd och erbjuda det.

Hembesöksprogrammet är särskilt viktigt i socioekonomiskt utsatta områden där de klassiska barnhälsovårds- och socialtjänstnära insatserna inte når föräldrar i samma utsträckning som i andra områden, många gånger på grund av ett bristande förtroende.

Föräldraskapsstöd – ett erbjudande till alla föräldrar

Alla föräldrar i kommunen är välkomna att ta del av de föräldraskapsstöd som socialförvaltningen erbjuder. Föräldraskapsstöd är utbildningar som syftar till att stärka föräldrars sociala nätverk, ge föräldrar kunskap om barns hälsa och/eller emotionella, kognitiva och sociala utveckling. Utbudet av föräldraskapsstöd har ökat under 2022 och under året har socialförvaltningen kunnat erbjuda följande föräldraskapsstöd: ABC 3–12 år, ABC tonår, Föräldraskap i Sverige, KOMET 3–11 år, iKOMET, Förälder på avstånd, Föräldrawebben samt Trygghetscirkeln. Genom stödet får föräldrar kunskap till exempel om barns rättigheter, hur de kan främja barnens utveckling eller hantera konflikter. För separerade föräldrar i konflikt finns också samtalsmodellen Hela barn.

Bosättningsteamet, som arbetar med bosättning av nyanlända, har också ett samarbete med barnspårets förebyggande verksamheter för att underlätta

² World Childhood Foundation arbetar med att förebygga våld och sexuella övergrepp mot barn <https://childhood.se/>

integrationen och ingången till föräldraskapsprogrammet Föräldraskap i Sverige.

Under året har samtliga föräldrastödsgrupper hållits av medarbetare inom förvaltningen och utvärderingar visar att deltagarna uppskattar både innehåll och gruppleddare och tycker att de fått mer kunskap om föräldraskap.

Förebyggande arbete inom familjerätten

Familjerätten erbjuder utöver samarbetsamtal också gruppverksamheten Skilda världar för barn och Hela Barn-samtal för föräldrar. Skilda världar är en gruppverksamhet för barn till separerade föräldrar som har utvecklats av BRIS. Syftet är att öka barnets välmående genom möjligheten att dela sina upplevelser av att leva med separerade föräldrar och ta del av andras erfarenheter.

Familjerätten har skickat ut informationsbrev om Skilda världar till samtliga kuratorer på Botkyrka kommuns skolor och gjort en informationsfilm om Skilda världar som visas på skärmar i kommunens lokaler. Information om Skilda världar finns också på Botkyrkas hemsida och det finns möjlighet för föräldrar att anmäla sina barn via en e-tjänst. Anmälda barn erbjuds enskilda informationsträffar tillsammans med sina föräldrar.

Hela barn-samtal är en strukturerad samtalsmodell för föräldrar i konflikt som har svårt att samtala om frågor om det gemensamma barnet.

För barn och unga

Våldsförebyggande arbete

Förebyggande socialsekreterare och områdessekreterare genomför, i samarbete med VPC och de skolor som har programmen, de våldspreventiva programmen Tåget och Mentors in Violence Prevention (MVP).

Tåget fokuserar på att förhindra alla former av våld genom att minska förekomsten av mobbning, våld mellan barn samt våld mellan vuxna och barn. Programmet riktar sig till barn i lägre årskurser och skolpersonal och finns i åtta av Botkyrkas grundskolor. Föräldrarna får information om programmet och erbjuds att delta i föräldraskapsstödet ABC. En av de grundläggande principerna för programmet är att utmana stereotypa och

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

heteronormativa föreställningar. Hederskulturer vilar ofta på sådana föreställningar och programmet bidrar därmed också till att förebygga hedersrelaterat våld och förtryck.

Även MVP syftar till att motverka stereotipa könsnormer och att förebygga killars och mäns våld genom attitydförändringar och åskådaringripanden. MVP ger även ett gemensamt språk för hur man pratar respektfullt med varandra. Programmet finns idag på sex grundskolor i kommunen och under vårens rekrytering av nya MVP-mentorer inför höstterminen fanns det ett stort intresse för att bli MVP-mentor på de flesta skolor. MVP har under året över lag fungerat väl på skolorna, men under hösten har det framkommit att det på en del skolor finns allt för få nyckelpersoner samt att många är nya i rollen. Det har inneburit att områdessekreterarna behövt ta ett större ansvar för att MVP ska fungera som det är avsett.

I maj genomfördes den första fysiska MVP-avslutningen på två år och fyra av sex MVP-skolor deltog. Avslutningen hölls på Drakudden, norr om stan, och dagen kantades av olika aktiviteter. Dagen blev mycket lyckad och uppskattad!

Ungdomsmottagningen – i samarbete med Regionen

Ungdomsmottagningen vänder sig till unga 12–22 år och har till uppgift att på den unges uppdrag förmedla kunskap, ge information, stöd och behandling med tidiga insatser inom området sexuell, reproduktiv, psykisk och psykosocial hälsa. Ungdomsmottagningen uppmärksammar friskfaktorer, riskfaktorer och utsatthet och hjälper ungdomen att tillvarata egna resurser och stärka friskfaktorer.

Sedan 2021 har Ungdomsmottagningarna i Storstockholm ett delat huvudmannaskap, där kommunen ansvarar för kuratorerna och uppdraget Råd och Stöd, och Regionen ansvarar för barnmorskorna och hälsovårdsuppdraget. Ungdomsmottagningen har under året intensifierat sitt utåtriktade arbete för att nå fler ungdomar, vilket sker i enlighet med det samverkansavtal som finns upprättat mellan Storstockholm och Regionen. I Botkyrka kommun erbjuds alla klasser i år 8 besök på Ungdomsmottagningen och medarbetare från verksamheten besöker även regelbundet gymnasieskolorna i kommunen.

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

Kraftsamling på skolor

Kraftsamling är ett forum för både strategisk och praktisk samverkan mellan förskola/skola, socialtjänst och Polisen. Utbildningsförvaltning, Socialförvaltning och Polisen är samarbetspartners där dialog och största möjliga öppenhet är ledord och viktiga resurser i varandras arbete.

Kraftsamlings mål är att använda förvaltningarnas och Polisens gemensamma kompetens och resurser i syfte att stötta barn, unga och deras familjer att påverka och göra egna livsval som leder till ett för dem fungerande vardagsliv och framtid. Kraftsamling är den arena där vi möts och samverkar runt de barn och unga som vi i våra ordinarie verksamheter har uppdrag om.

Områdessekreterarna och socialsekreterare från Mottag barn deltar aktivt vid de kommunala skolornas kraftsamlingsmöten. Förebyggarenheten och Mottag barn deltar även vid kraftsamlingsmöten på gymnasieskolorna och på de friskolor som vill ha ett motsvarande samverkansforum. Olika problemformuleringar har legat högst på agendan på olika skolor och har till exempel handlat om hedersrelaterat våld, problematisk skolfrånvaro, våld i ungas relationer. Hedersrelaterat våld och förtryck diskuteras dock regelbundet på alla skolor.

Vi fältar – i skolan och i kommundelarna på kvällarna

Områdessekreterarna kvällsfältar och skolfältar varje vecka. Varje skola har en utsedd områdessekreterare som kontaktperson och det innebär en uppskattad kontinuitet för både skolpersonal och elever. Enskilda samtal med elever hålls vid behov eller önskemål och den insatsen upplevs ge trygghet för eleverna. Områdessekreteraren är en person i deras skolvardag som inte är deras lärare och som skapar relationer som möjliggör att prata om sådant de inte vill prata med skolpersonal om.

Områdessekreterarna arbetar fältförlagt i de olika kommundelarna, främst på fredagskvällar. De arbetar då två och två främst i de kommundelar där de också är kontaktperson för skolorna. Vid kvällsfält fungerar våra medarbetare även som aktiva åskådare, vilket är en av principerna i det våldspreventiva arbetet. De är också dörren in till socialtjänsten eller lotsar vidare till andra insatser. Vid tillfällen då det skett en särskild händelse i kommunen som kräver extra professionell vuxennärvaro deltar främst våra

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

områdessekreterare, förebyggande socialsekreterare och ibland även Samtalsmottagningens medarbetare vid extra fältinsatser på obekvämt arbetstid, som sena kvällar och ibland på helger.

Under 2022 kom skolfält i gång igen när pandemins restriktioner upphörde. Fältarbetet ger många vinster och områdessekreterarna fungerar bland annat som socialtjänstens förlängda arm. Det ger även fördjupade relationer med målgruppen, som man även har kontakt med via MVP. Skolfält är uppskattat av många elever. Det hänger väl ihop med MVP och ger en möjlighet att fånga upp eleverna efter lektionspassen med MVP för att prata om hur de upplevt det. Men skolfält ger också tid att prata med mentorerna som leder arbetet i klassrummet om deras upplevelse.

Under året har extra kvällsfält har satts in under skolavslutningarna för årskurs 9 och vid en kulturfestival i city i augusti. Extra fältinsatser har också satts in vid fem skolor i kommunen. Insatserna har getts efter förfrågan från skolorna, då det förekommit en förhöjd oro och lindrigt våld mellan grupper av elever. Vi har ställt upp med kort varsel, vilket skolorna varit nöjda med.

Botkyrka kommun har tragiskt nog drabbats av flera dödsskjutningar under året. Två i samma kommunområde och med endast sju veckor emellan. Detta har givetvis haft stor påverkan på det aktuella området och lett till en ökad oro bland föräldrar och barn. Båda förebyggarenheterna inom barnspåret har då stärkt upp med extra närvaro i området både på dagtid och kvällstid. Vid tidigare särskilda händelser som dessa två har endast kvällsfält satts in, men här stöttade även kuratorer från Stödcentrum för unga brottsutsatta samt andra medarbetare med krisutbildning från Samtalsmottagningen vid öppenvården inom barnspåret. En extra fältförlagd insats genomfördes även vid sommarens dödsskjutning i kommunens södra del.

Team skolnärvaro

Team Skolnärvaro³ är en insats för barn i lägre årskurser som har börjat få en problematisk skolfrånvaro. Tillsammans med utbildningsförvaltningen har verksamheten utarbetat ett arbetssätt som gör det möjligt att ge rätt stöd till barnen på Socialtjänstens Råd- och Stödyta. En utmaning har varit att få "rätt ärenden" från skolorna, det vill säga att få komma in i ett tidigt skede i frånvaroprocessen.

Team Skolnärvaro utökade samarbetet med skolorna för att tydliggöra vilka elever som är målgrupp för insatsen. Det har börjat ge resultat och på så vis har teamet kunnat utföra sina insatser under en kortare tidsperiod och med bra resultat för barn och familj.

En del i att få en kortare process i vårt arbete med familjen, som även ökar deras delaktighet, är att arbeta mer med nätverkssamlade möten (både professionella och privata nätverk). Teamet har därför under året fördjupat kompetensen i att hålla nätverkssamlade möten, dels genom ett studiebesök hos ett skolnätverkslag i Norrköping, dels genom att konsultera Botkyrkas eget nätverkslag, Samtalsmottagningen. Det har resulterat i att vi ökat antalet nätverkssamlade möten i våra ärenden jämfört med tidigare år.

Kännedom om verksamheten har också spridit sig och flera olika skolor än tidigare ansöker, däribland några friskolor.

Stödcentrum för unga brottsutsatta

I linje med övriga kommuner i Stockholms län har Stödcentrum för unga brottsutsatta sänkt åldern för de barn och unga som erbjuds råd och stöd. Idag kan därför barn från 10 år få en kontakt jämfört med 12 år som gällde sedan tidigare. I möten med de yngsta och deras föräldrar har Samtalsmottagningen medverkat.

Under våren 2022 initierade Stödcentrum pilotsatsningen Medling genom skolsamverkan då 25 procent av de inkomna ärendena avser brott som skett

³ Team Skolnärvaro startade 2012 i samarbete med utbildningsförvaltningen som hade en pedagog anställd, Socialförvaltningen hade en familjebehandlare. Sedan 2020 är familjebehandlartjänsterna tre.

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

i skolmiljön. Metoden används inom flera andra kommuner och har varit framgångsrik, då den både förebygger brott och bidrar till att skolan blir en tryggare plats för både elever och personal. Satsningen kommer att fortsätta under 2023.

Under året har Stödcentrum informerat om sin verksamhet inom alla enheter i socialförvaltningens barnspår i syfte att sprida kunskap så att stödet ska komma fler barn, ungdomar, anhöriga och vittnen till del. Kuratorerna inom Stödcentrum deltar sedan mars 2022 i den tvärprofessionella gruppen Samordning mot kriminalitet och har informerat kommunens samordnare mot hedersrelaterat våld och förtryck. Utöver kommunala verksamheter har information getts till Polisen, vittnesstödsverksamheten Södertörn samt Stockholms tingsrätt.

Stödcentrum genomförde under sommaren en workshop med tolv feriearbetare och fem handledare från föreningen Messengers of Difference (MOD). Syftet var att ge information om Stödcentrum och att göra unga delaktiga i revidering av informationsmaterial för att åldersanpassa språket samt i hur verksamheten bättre kan nå ut. Verksamheten har även beviljats projektmedel från Brottsoffermyndigheten för att översätta informationsmaterialet till 15 av de vanligaste språken i Botkyrka. Utöver det har Stödcentrum har också spelat in några filmer som lagts upp på enhetens Instagram samt på Botkyrka.se för att sprida kunskap om verksamheten.

Vi informerar och föreläser

Under året har våra förebyggare och socialsekreterare vid Mottag barn genomfört cirka 90 presentationer om socialtjänstens arbete på skolor i kommunen och nått över 600 barn. Syftet är att öka barnens kunskap om socialtjänsten för att på så vis kunna ge vägledning om vilken hjälp man kan få och att socialtjänsten ”inte bara tar barn från sina föräldrar”. Förhoppningsvis bidrar det till att hjälp, råd och stöd kan sökas i ett tidigt skede, innan problem eskalerat.

Under hösten har medarbetare från Förebyggarenheterna och Mottag barn erbjudit information om socialtjänstens insatser under föräldramöten i skolor i Hallunda/Norsborg. Området valdes utifrån att det skett ett flertal

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

skjutningar där under första halvåret 2022 och vi såg ett behov av att särskilt satsa på den kommundelen. Vid ett tillfälle medverkade även MiniMaria och trygghetsfältarna från Våldspreventivt center (VPC). Insatsen har varit mycket uppskattad av skolorna och verksamheten planerar att fortsätta erbjuda denna information till fler skolor under 2023. Mottag barn kommer vid behov kunna hålla dessa presentationer på egen hand, utan förebyggare, för att nå så många skolor som möjligt samt utöka till andra föräldragrupper.

Under höstterminen genomfördes utbildningspaketet ”Oro för barn” och ”Vad är våld” vid två tillfällen. Vid ett tillfälle riktades utbildningen till medarbetare inom kultur- och fritidsförvaltningen. Vid det andra tillfället deltog medarbetare från grundskola och gymnasium.

Utbildningen ”Oro för barn” har funnits i flera år, men under året reviderades den i en version anpassad för kultur- och fritidsförvaltningens verksamheter och i en version som kommer hållas för vaktbolag och bostadsbolag. Utbildningen innehåller följande teman:

- Vad är våld?
- Våld i ungas relationer och hedersrelaterat våld
- Oro för barn som riskerar att fara illa
- Hur kan vi tidigt identifiera unga i riskzon?

Av de utvärderingar som gjorts bland deltagarna framkommer att de är mycket nöjda med utbildningen och majoriteten anger att de nu vet hur de gör en orosanmälan och vad som är viktigt att ta med.

Intresset för utbildningarna är stort. Det gäller särskilt temat hedersrelaterat våld och förtryck och verksamheten har bland annat varit inbjuden till en tjejträff på en fritidsgård där vi träffade ungdomar som ville veta mer på temat.

Förebyggarenheten har under året hållit en föreläsning om ANDT⁴ för föräldrar som var väldigt positiva till insatsen, utifrån de svar som framkom vid enkät efter avslutad föreläsning.

⁴ ANDT – alkohol, narkotika, doping och tobak

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

Samarbete med civilsamhället

Alla medarbetare inom förebyggarenheterna arbetar utåtriktat och har kontakt med många aktörer i sitt ordinarie uppdrag. På så vis får vi en god kännedom om kommunen och om medborgarnas behov av insatser. Barnspåret samverkar bland annat med Nattvandrarerna vid kvällsfält, med fritidsgårdar, idrottsföreningar, Cirkus Cirkör, Subtopia, Fanzingo och MOD. Områdessekreterarna deltar i de samverkansgrupper som områdesstrategerna på Kommunstyrelseförvaltningen håller i en gång per månad, de kallas nätverksgrupper. Där samverkar representanter från områdets skolor, fritidsverksamheter, kommunala förvaltningar, föreningar och näringsliv. Socialförvaltningens perspektiv lyfts in och vi involveras i genomförandet av många satsningar som sker i de olika kommundelarna.

Verksamheterna samarbetar på olika sätt med andra förvaltningar och civilsamhället. För barnspåret är ett exempel från 2022 en LVU-placering i ett jourhem som kunde avslutas genom att handläggarna samverkade med en förening där barnet var aktivt, vilket ledde fram till att barnet blev placerat hos en deltagare i föreningen. Barnet kunde senare kunna flytta hem och LVU kunde upphöra, men med uppföljning av vården. Det blev ett lyckat avslut.

För vuxna

Vräkningsförebyggande arbete

Visionen med det vräkningsförebyggande arbetet är att ge rätt förutsättningar och resurser för att åstadkomma långsiktigt positiv förändring i medborgarnas liv. Enheten arbetar för att minska behovet av akutstyrda insatser på myndighetssidan genom att i ett tidigt skede etablera kontakt med hyresgäster för att förebygga skulder och hemlöshet.

Till socialförvaltningen kommer det in hundratals underrättelser per månad från olika hyresvärdar, inkassobolag, juridiska ombud samt Kronofogden. Samtidigt som vi får in dem skickar Mottag vuxen ett brev till hyresgästerna med information om vilken hjälp som går att få.

I det vräkningsförebyggande arbetet är barnfamiljer, 65+ samt unga personer som har sitt första hyreskontrakt våra prioriterade målgrupper. Vi

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

ringer upp de vräkningshotade i de prioriterade målgrupperna och ifall de inte svarar gör vi uppsök i hemmet. Ifall personen har problem med ekonomin kan vi vara behjälpliga att fylla i ansökan om försörjningsstöd och bistånd till hyresskulder. Om personen lider av psykisk ohälsa eller har ett missbruk kan vi hänvisa till rätt enhet inom förvaltningen.

Det vräkningsförebyggande arbetet handlar om att strukturera upp enskilda individers ekonomiska situation, att stötta dem till att kunna ta ett eget ansvar och få kontroll över sin egen ekonomi. I vissa fall kan detta innebära att man stöttar den enskilde att ansöka om skuldsanering hos Kronofogden. Under året har vi tagit fram en broschyr för att sprida information om möjligheten att få stöd i ett tidigt skede, innan vräkningen är ett faktum.

Vräkningsförebyggande arbete ingår också i flera insatser som huvudsakligen har en annan inriktning, till exempel boendestöd och missbruksbehandling. Genom att medarbetare inom dessa verksamheter ofta träffar klienter i deras hemmiljö har de förutsättningar för att tidigt upptäcka om någon behöver extra stöd med att klara sitt boende och därmed förebygga en framtida vräkning. Ett 20-tal vräkningar har kunnat undvikas under 2022 genom samarbetet med vräkningsförebyggarna.

Boskola

Under året har även insatsen boskola startat. Syftet är att ge den enskilde rätt verktyg att kunna vara självständig i sitt bostadssökande.

Insatsen riktar sig till personer som behöver hjälp att lära sig att söka bostad. För att bli berättigad insatsen måste den enskilde vara aktuell på Ekonomiskt bistånd samt bo i någon form av tillfälligt boende som exempelvis hotell eller vandrarhem.

Vi kartlägger hur länge klienterna har stått i olika bostadsköer och ser till att de registrerar sig på hemsidor för andrahandskontrakt, ifall de inte har stått i kö tillräckligt länge. Vi går även igenom olika former av boenden samt informerar dem om skillnaden mellan olika typer av kontrakt.

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

Budget och skuldrådgivning

Inför en skuldrådgivning finns det i första hand hjälp att få via kommunens hemsida, med ett antal saker att göra själv, innan man söker hjälp.

När mer hjälp behövs från en budget- och skuldrådgivare får medborgaren stöd att hantera sin ekonomi. Rådgivarna hjälper till med att se vart pengarna tar vägen, hur de ska räcka och ger stöd i att förändra ekonomin genom en hushållsbudget över inkomster och utgifter så att den skuldsatte ska få en fungerande vardagsekonomi. De arbetar motiverande och stödjande för att stoppa den löpande skuldsättningen. Efter att ha fått en översikt av skulderna får medborgaren hjälp med olika lösningar beroende på skuldsituationen.

Det är främst hjälp att förhandla med fordringsägare om avbetalningsplaner och sänkt ränta, stöd att upprätta avbetalningsplaner eller ansöka om skuldsanering. Rådgivarna finns med för att ge stöd och hjälp under processen hos Kronofogden.

Det är ett långsiktigt arbete med behov av kontinuerlig uppföljning, för vissa medborgare över lång tid.

Under 2022 fick Budget- och skuldrådgivningen ner kötiden från 31 veckor vid årets ingång till sju veckor efter sommaren och fyra veckor vid årets slut. Detta blev möjligt genom att alla tjänster blev tillsatta, ett förändrat arbetssätt och en välfungerande arbetsgrupp.

Råd och stöd vid beroende

Varje person som är okänd för oss och som kontaktar Öppenvård vuxen direkt, har möjlighet att få träffa en behandlare för råd och stöd vid missbruk eller beroende, utan utredning och beslut. Man får som mest fem samtal utan biståndsbeslut och i många fall är det tillräckligt. Om det finns behov av ytterligare stöd som inte kan ges inom de förebyggande insatserna eller råd och stöd får personen hjälp att ansöka om det.

Samarbete med civilsamhället

Det är viktigt att socialtjänsten har god kunskap om vad som sker runt om i kommunen och har en god dialog med civilsamhället och andra aktörer

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

inom kommunen. Det är viktigt för att vi ska kunna länka våra klienter till verksamheter som erbjuder fritidsaktiviteter och samtidigt viktigt för att sprida kunskap om förvaltningens uppdrag och innehåll till Botkyrkaborna. Därför finns det ett behov av att vi har fler kontakter med föreningslivet.

Ett exempel på samarbete med civilsamhället som barnspåret haft är den föreläsningsserie om våld i nära relationer som genomfördes på förfrågan tillsammans med Pingstkyrkan i Tumba.

Verksamheterna har en tät samverkan med Hela människan. Under hösten uppmärksammade Hela Människan att antalet personer som besökte butiken där det går att handla mat till kraftigt nedsatta priser ökat markant. Utifrån detta signalerade Hela människan att man önskade närvaro från socialtjänsten för att ge information och svara på frågor om vilket stöd socialtjänsten kan ge. De förebyggande handläggarna från vuxen började därför vara på plats i Hela Människans verksamhet en dag i veckan.

Klara Café är en mötesplats dit föräldrar som saknar daglig sysselsättning och som får stöd från Klarateamet⁵ är välkomna för social samvaro. För närvarande driver Klarateamet kaféet i egen regi, då ett tidigare samarbete inte fungerade som tänkt, men har en dialog med olika parter inom civilsamhället för att nå ett samarbete. Vår tanke är att kaféverksamheten och mötesplatsen successivt ska tas över av samarbetsparten inom civilsamhället.

En gång per månad deltar medarbetare från familjerätten på Botkyrka kvinnojours soppluncher för anställda, volontärer och kvinnor på kvinnojouren. Familjerätten bidrar med familjerättslig information och finns tillgängliga för frågor och samtal. Syftet är att nå ut med information till våldsutsatta kvinnor och att motverka att de påverkas av den desinformation som sprids om socialtjänsten utan vid behov vågar kontakta familjerätten. Hittills har det varit två tillfällen som båda varit mycket uppskattade. Vid första tillfället var det några kvinnor som inte vågade komma på grund av felaktiga föreställningar om socialtjänsten men de kom vid andra tillfället

⁵ Klarateamet arbetar inom Öppenvård Barn och har insatser av socialpedagogisk art och riktar sig till familjer där föräldrar har kognitiva funktionsvariationer.

efter att familjerätten pratat med kvinnojourens personal och volontärer om hur de kunde informera de berörda kvinnorna.

Öppenvård vuxen har ett bra samarbete med både civilsamhället och föreningslivet, bland annat med Convictus, Secondhand i Eriksberg och Pingstkyrkan i Tumba. En medarbetare på Öppenvård vuxen arbetar också inriktat med att få personer i arbete eller praktik inom till exempel civilsamhället och föreningar. Samarbete med kommunens civilsamhälle och föreningsliv drivs också inom ramen för vårt arbete med ungdomstjänst⁶.

Utredning av behov av insatser

När det behövs mer individanpassat och omfattande stöd än det vi erbjuder genom vårt förebyggande arbete och tidiga insatser, då finns våra utredningsenheter. Tillsammans med den eller de som berörs kartlägger och utreder de vilka behov av stöd som finns. En utgångspunkt i utredningsarbetet är att utforska personens eller familjens och barnets egna styrkor och resurser för att kunna bygga på och stärka det som redan fungerar.

För att kunna bevilja insatser som utformas efter de individuella behoven är det både nödvändigt och självklart att de som berörs är delaktiga i utredningsarbetet. Därför arbetar vi på många olika sätt med att de som vi möter ska vara delaktiga och inkluderade både i utredningsarbetet och därefter i utformningen av sina insatser.

Utredning av behov hos barn, unga och familjer

Utredningar av behov hos barn, unga och familjer omgärdas av omfattande lagstiftning. De allra flesta barn som utreds inom socialtjänsten har blivit aktuella efter att någon har anmält oro för att barnet kan fara illa. Inom Socialförvaltningen finns en särskild enhet, Mottag barn, som tar emot

⁶ Ungdomstjänst utdöms av tingsrätten och är en av påföljderna som finns för unga under 18 som begår brott som inte är av allvarlig karaktär. Det innebär oavlönat arbete, oftast inom föreningsliv eller ideell organisation, mellan 20 och 150 timmar. Påföljden verkställs av socialtjänsten och kan kombineras med behandlingssamtal.

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

orosanmälningar och gör en första bedömning av barnets behov av skydd och stöd samt om det finns risker som motiverar att barnet omhändertas omedelbart. Inom 14 dagar ska bedömningen av om en utredning ska inledas vara klar.

Det handlar ofta om svåra bedömningar som kräver erfarenhet och hög kompetens av socialsekreteraren, i synnerhet eftersom möjligheten att inhämta information innan utredning har inletts är mycket begränsade. Inför bedömningen får socialsekreterarna endast prata med barnet, barnets vårdnadshavare och den som gjort orosanmälan, och även omfattningen av dessa samtal är begränsad.

När en utredning inleds tar någon av utredningsenheterna inom barnspåret vid. Under hela utredningstiden säkerställer socialsekreteraren att barnet har det skydd och stöd det behöver. En utredning ska slutföras inom fyra månader, men för att ett barn, en ungdom eller en familj snabbt ska få rätt stöd kan insatser beviljas redan under utredningstiden. Barnperspektivet och barnets bästa är självklara utgångspunkter i arbetet och vi arbetar kontinuerligt med att göra barnets röst hörd i såväl utredning som insats.

Evidensbaserade metoder

Vi arbetar kontinuerligt med att implementera evidensbaserade metoder som rekommenderas av Socialstyrelsen. Under 2022 har utredningsenheterna fortsatt implementeringen av två sådana strukturerade bedömningsmetoder, Early Assessment Risk List (EARL) och Structured Assessment of Violence Risk in Youth (SAVRY) i syfte att kunna bedöma behov och ge insatser som har effekt över tid.

Medarbetare som utreder de yngre barnen, som ofta är småsyskon till tonåringar med ett kriminellt eller antisocialt beteende, har fått utbildning i metoden EARL. Bedömningsmetoden används för att utreda barn 6–12 år som har ett normbrytande beteende. Medarbetare som utreder äldre barn har också fått utbildning i SAVRY, som är en metodik som används för att bedöma risken för våldsamt, allvarligt kriminellt eller antisocialt beteende. Metoden ger underlag för beslut om insatser och har stöd i forskning.

För att kartlägga om det förekommer våld i nära relation i ärenden där våld inte är orsaken till kontakten med socialförvaltningen har verksamheten

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

fortsatt implementera bedömningsmetoden FREDA kortfrågor som utvecklats av Socialstyrelsen. Metoden är ett stöd för att fråga om våld och en hjälp att få en uppfattning om karaktären på det våld som förekommer eller förekommit.

Utredningsenheterna har systematiserad metodutveckling inom Barnets behov i centrum (BBIC)⁷, Motiverande samtal (MI)⁸ och Signs of Safety⁹.

Barnskyddsteamet

När vi får in allvarliga orosanmälningar om våld, där första bedömningen är att det är nära ett omhändertagande, lämnas ärendet över till Barnskyddsteamet för utredning och stöd. I teamet finns två utredande socialsekreterare och två familjebehandlare. Arbetet handlar om att löpande säkerställa att barnet har det skydd det behöver genom säkerhetsplaneringar och täta skyddsbedömningar tillsammans med familjens nätverk och samtidigt utreda föräldraförmågan. Barnskyddsteamet arbetar enligt metoden Signs of Safety som är en modell för utredning och uppföljning i barnvårdsarbete med fokus på att säkerställa barns säkerhet och skydd. Modellen har olika verktyg för samtal med barn. Det har bidragit till att kvaliteten i handläggningen höjts och delaktigheten för barn och familjer ökar.

Om barnet är omhändertaget är målet att barnet ska kunna flytta hem och om barnet bor kvar hemma att barnet ska slippa bli placerat.

Barnskyddsteamet följer mycket tätt upp om barnet har upplevt tillräcklig trygghet med det stöd som nätverket ger. Det är själva poängen med arbetssättet att ständigt följa upp tillsammans med barn, familj och nätverk

⁷ BBIC, barnens behov i centrum, en struktur för handläggning, genomförande och uppföljning av myndighetsutövningen.

⁸ MI, motiverande samtal, ett förhållningssätt vid samtal för att underlätta förändringsprocesser

⁹ Signs of Safety är en lösningsfokuserad metod i hela utredningsarbetet från mottag till insats där man kartlägger, riskbedömer, säkerhetsplanerar och följer upp oron för barnet och ser hur det som fungerar behöver förstärkas. Barnets nätverk aktiveras för att trygga barnets säkerhet,

hur tryggheten ser ut och med det som utgångspunkt göra förnyade skyddsbedömningar.

Barnahus

Barnahus tar emot barn som utsatts för barnmisshandel och där barnförhör hålls av särskilt utredande poliser. Barnet får en särskild företrädare då förhör sker utan vårdnadshavares vetskap. Vid Barnahus samarbetar polis, åklagare, socialtjänst, barnskyddsteam, krisstödjare och personal från barn- och ungdomspsykiatri. Under året har verksamheten utvecklats genom att Origo konsulteras vid hedersärenden.

Det stöd som sen beviljas innefattar allt från skydd i form av placeringar till behandlingsinsatser för föräldrar/vårdnadshavare och barn. Barnet kan beviljas egen bearbetande behandlingsinsats.

Delaktighet

Förhållningssätten inom MI och Signs of Safety leder till att vi lyfter familjers egna styrkor och samtidigt ökar delaktighet och inflytande för de familjer vi möter. Det är centralt för att de medborgare vi möter ska vara och känna sig delaktiga i utredning och insatser. Vid bedömningen av vilken insats som behövs gör socialsekreteraren även systematiskt bedömning av Risk, Behov och Mottaglighet (RBM) hos de aktuella i familjen, en metod vi utbildats i under året.

Alla medarbetare arbetar för att familjerna - vårdnadshavare och barn - i så stor utsträckning som möjligt ska kunna vara delaktiga i utredningen. Nedan följer några axplock ur hur arbetet med att skapa delaktighet under en utredning är beskrivet.

- Vi förbereder familjen innan utredningsmötet genom att skicka hem ett underlag om vilka områden eller rubriker som kommer att tas upp, så att familjen kan fundera i lugn och ro. Många beskriver att det gör att de känner en större delaktighet.
- Vi gör kartläggningen visuellt tillsammans med familjen för att göra arbetet mer begripligt och därigenom öka familjens delaktighet.
- Vi involverar familjen i utredningsplanen genom att presentera ett utkast för dem vid första mötet för att utifrån denna göra upp en

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

gemensam planering. Undantag från detta görs vid de akuta första besöken då utredningsplanen inte hinner upprättas.

- Några socialsekreterare skriver utredningarna med ett ”du-tilltal” till barnet. Det blir en varsam men tydlig beskrivning av barnets livssituation, för att än mer tydliggöra att barnet hamnar i fokus, men också för att hjälpa barnet att förstå. Om inte annat när barnet blir vuxen och eventuellt vill läsa sin utredning så upplevs den förhoppningsvis och sannolikt respektfullt skriven. Det är en konst i sig att kunna formulera sig i du-form och samtidigt tillräckligt formellt för att hålla juridisk kvalitet till förvaltningsrätten.

När barn är placerade arbetar enheterna aktivt med placeringarna för att säkerställa att barn inte är placerade och separerade från sin familj och nätverk längre än nödvändigt. Arbetet går ut på att ha dialoger om arbetssätt för att barnet ska kunna flytta hem, hur vi kan använda familjens nätverk, vilka insatser som familjen behöver från öppenvården, familjebehandling, stöd för egna svårigheter och hur vi arbetar i team med kollegor på andra enheter.

Initialt, även innan beslut om placering, så görs två nätverkssamlade möten, en för föräldrarnas nätverk och en för barnets. Socialsekreterarna pratar enskilt med barnet om vilka som är deras trygga vuxna och hur det behöver vara i hemmet för att det ska vara deras trygga hem. En långsiktig hållbar planering för att barnets ska kunna flytta hem görs från början. Vi bygger på och stärker det nätverk som barnet har.

Utredningsenheterna arbetar med att följa upp barn, ungdom och familj under hela perioden av en placering och har en tydlig struktur när en placering ska avslutas. Inför avslut gör handläggarna en skyddsplanering med ett nytt nätverkssamlade möte och tar med alla som är viktiga i barnets och föräldrarnas liv. Innan det mötet behöver de komma överens med föräldrarna om att kunna prata öppet om allt som det finns oro för. På mötet kommer handläggare, nätverk, föräldrar och barn överens om vem som barnet kan ringa om det blir bråk eller annat oroligt hemma, vilka regler som gäller för familjen och vad som händer om det blir avvikelser från de regler alla kommit överens om. Personerna i nätverket får olika uppdrag att vara barnets trygga punkt och detta uppdrag tas på stort allvar.

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

I de mest komplexa ärendena är det familjehandlare från Samtalsmottagningen, Öppenvård familj som är nätverksledare.

Under placeringstiden följer enhetscheferna upp alla placeringar regelbundet och tätt med förste socialsekreterare.

Utredning av behov hos vuxna

För att göra det lätt för medborgarna att veta vart de ska vända sig finns en särskild enhet som tar emot alla nya ansökningar om stöd och anmälningar om oro för vuxna. Ansökningarna kan gälla ekonomiskt bistånd, stöd till boende av sociala skäl, stöd eller behandling för missbruk, boende och/eller stöd vid psykisk ohälsa. Mottagningsenheten för vuxna får en första bild över det sammantagna behovet som den personen har. Är behovet av stöd från socialtjänsten långvarigt kontaktas andra enheter som tar över. Om personen behöver stöd från flera enheter samverkar dessa så att personen får ett sammanhållet stöd.

Mottagningsenheten är också ingången när Kriminalvården tar kontakt inför att en intagen klient ska frigges och är i behov av stöd för att kunna slussas in i samhället. En skriftlig överenskommelse om arbetssättet undertecknades under 2022. Den viktigaste delen i det är att vi blir kontaktade tre månader före klientens frigivning från anstalt, så att en planering är klar då klienten lämnar anstalten. Genom att vi får kontakt med klienten i god tid kan vi planera för tiden efter frigivningen. Vi är mycket angelägna om att ge klienten stöd som kan leda till en ny riktning och just den första tiden efter att klienten lämnat anstalten är kritisk för om personen tar en ny riktning i sitt liv eller väljer att gå tillbaka till ett liv med kriminalitet.

När en klient som behöver stöd utöver det som kan ges inom Mottag vuxen tar någon av utredningsenheterna vid. Till stöd och behandling för klienten finns tre öppenvårdsenheter på vuxensparet som arbetar med personer med substans- eller spelberoende och/eller psykisk ohälsa. Stöd att bli självförsörjande ingår också i planeringen inför villkorlig frigivning från anstalt och då samarbetar handläggaren med kollegor inom Ekonomiskt bistånd.

Det stöd och den behandling som vi kan ge efter behovsprövning utgör samhällets yttersta skyddsnät. Våra utredande socialsekreterare utreder,

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

tillsammans med medborgaren, vilka resurser personen själv har och vilka behov personen har av stöd från socialtjänsten. Inom utredningsenheterna vuxen används en standardiserad bedömningsmetod, Addiction Severity Index (ASI) som underlag vid utredning av personers behov av stöd på grund av sitt beroende. Utredningsarbetet är grunden för val och utformning av insatser och en förutsättning för att vi ska kunna ge våra medborgare rätt stöd. För att klienterna ska få den bästa insatsen träffas också socialsekreterare och behandlare regelbundet.

Inom vuxensparet finns tre enheter som utreder, bedömer behov och beviljar insatser till vuxna personer. Två av enheterna arbetar med alla personer som är äldre än 25 år och som behöver stöd på grund av missbruk, beroende och psykisk ohälsa. De utreder också behov av boendeform då klienten är hemlös. Socialsekreterarna arbetar både med att bevilja frivilliga insatser och att bereda utredningar inför utskottets ansökningar om vård enligt LVM för sin målgrupp.

Den tredje enheten har två målgrupper. Enheten ansvarar för utredningar gällande unga vuxna mellan 18 och 25 år och beviljar frivilliga insatser till målgruppen. De handlägger också utskottets ansökningar till förvaltningsrätten enligt LVU för personer mellan 18 och 20 år och LVM för personer inom hela åldersspannet 18–25 år. Den andra målgruppen är vuxna medborgare upp till 30 år som vill bryta med en kriminell livsstil eller göra ett regelrätt avhopp. I dessa ärenden sker arbetet i tätt samarbete med Polisen.

Genom att inrätta en särskild enhet för unga vuxna har de som tidigare ”föll mellan stolarna” kunnat fångas upp i ett tidigt skede. Genom ett bra samarbete med enheter inom barnspåret kan Utredning unga vuxna jobba utan avbrott med dem som fyller 18 år och där insatser från oss inte varit tillräckliga under ungdomsåren. En majoritet av de klienter som enheten arbetar med kommer direkt från någon av enheterna inom barnspåret.

Socialsekreterarna inom enheterna som utreder vuxna inventerar även våldsutsatthet och utsatthet för hedersrelaterat förtryck och våld med sina klienter i samband med de utredande samtalen om alkohol- och droganvändning liksom behoven av stöd på grund av psykisk ohälsa. Socialsekreterarna samarbetar med Regionen utifrån klienternas olika

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

sjukdomstillstånd och tar stöd från handläggare på Mottag för våld i nära relation (inom Ekonomiskt bistånd) för att rådfråga inför bedömning om stödbehov och skydd avseende oro för våld i nära relation och för hedersrelaterat förtryck och våld.

Stöd och insatser till personer i utsatta livssituationer

Personer som befinner sig i utsatta livssituationer behöver ibland ett omfattande stöd från oss inom socialtjänsten. För att både hantera personens aktuella situation och förebygga eller minska framtida problem har vi inom behandlingsverksamheterna ett styrkebaserat arbetssätt där vi tillsammans med den enskilde eller familjen arbetar med att förstärka det som fungerar bra och som leder till en positiv utveckling.

När en person, barn eller vuxen, ska placeras på behandlingshem eller annat HVB-boende arbetar Placeringsgruppen med att matcha klientens behov med de externa verksamheter som vi har ramavtal med.

Stöd till barn, unga och familjer

Behandling i öppenvården

Öppenvårdsenheterna har ett nära samarbete med utredningsenheterna och de arbetar systematiskt med dialog innan beslut om insats. Dialogen mellan socialsekreterare och familjebehandlare är en förutsättning för att kunna skraddarsy en insats som så bra som möjligt svarar upp mot familjens behov. När familjebehandlarna inom öppenvård barn genomför insatserna i hemmiljön är det för att ge återkoppling och stöd i reella situationer och i interaktioner mellan föräldrar och barn och ge föräldrarna alternativa tillvägagångssätt i kommunikationen med sina barn. Möten sker också i samtalsrum på kontoret.

Ett särskilt team, Klarateamet, vänder sig till familjer med barn upp till 18 år och där en eller båda föräldrarna har ett kognitivt och/eller neuropsykiatriskt funktionshinder, psykisk ohälsa, med eller utan fastställd diagnos. Föräldrarna med kognitiva svårigheter behöver ofta ett mer konkret och

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

omfattande stöd i sitt föräldraskap. Klarateamet arbetar oftast hemmabaserat och med föräldrarnas nätverk. Stödet är socialpedagogiskt och praktiskt i kombination med familjebehandling, för att skapa största möjliga självständighet.

Klarateamet har ett samarbete med Stockholms universitet och SUF – Kunskapscentrum¹⁰ inom Region Uppsala som forskar runt de målgrupper som teamet arbetar med.

Ett exempel på hur vi samarbetar mellan enheter är **ett tvärsektoriellt hedersteam**, där Utredning familj är samordnande och medarbetare från både utredningsenheter och öppenvård ingår. Ett konsulterande möte, ”Hederstid”, är inrättat och där kan kollegor från hela förvaltningen redogöra för sitt ärende och få hjälp med att komma vidare i arbetet med hedersproblematiken. En kollega från hedersteamet kan också hjälpa till och medverka vid svåra möten med familjer.

Inom öppenvården erbjuds stöd till såväl den som utsatts för hedersrelaterat våld och förtryck som till den som utövar detta. Stödet innefattar allt från skydd i form av placeringar till insatser via öppenvård, beroende på behov. Insatser till dessa barn och unga förutsätter och utgår alltid från kontinuerliga skyddsbedömningar så att barnets säkerhet tillgodoses.

Verksamheten deltar i en forskningsstudie om metoden Tryggare Barn tillsammans med Karolinska institutet. Metoden är ett sätt för familjebehandlare att möta barn och föräldrar i barnmisshandelsärenden. Studien är tänkt att pågå under ytterligare ett år och ska utvärdera om metoden är verksam som insats för målgruppen.

Öppenvård familj har familjebehandlare som ger bearbetande insatser till barn som blivit utsatta för våld eller som har bevittnat våld, oftast mot sin mamma. En våldsutsatt förälder får både stöd i sin föräldraroll och stöd att vidmakthålla styrkan att inte gå tillbaka till en relation med en våldsutövare. Även våldsutsatta kvinnor som inte har barn får bearbetande samtal här.

¹⁰ SUF står för Samverkan, Utveckling, Föräldraskap

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

Föräldrar som slagit sitt barn får stöd att både ta på sig ansvaret för sina handlingar och verktyg för att älska och fostra sitt barn utan våld.

Vi har också stödinsatser för våldsutövare och några medarbetare är utbildade i den norska metoden Alternativ till våld, ATV. Metoden ska, förutom att våldet ska upphöra, hjälpa våldsutövaren att utveckla sin förmåga att kommunicera, samarbeta och lösa konflikter i nära relationer. Samtidigt, och tyvärr, är det få våldsutövare som tackar ja till insatser.

Vi erbjuder också olika former av stöd som gör det möjligt att lämna en kriminell livsstil. Stöd erbjuds exempelvis genom programmet Entré¹¹, i arbetet med sociala insatsgrupper (SIG), familjeterapeutiskt arbete i form av Funktionell Familjeterapi (FFT) samt behandling på MiniMaria. De olika kompetenserna inom öppenvårdsenheterna bildar behandlingsteam runt en familj utifrån det behov som familjen som system, liksom barnen i familjerna har.

FFT är en intensiv behandlingsform som erbjuds unga med utagerande beteendeproblematik, exempelvis missbruk och kriminalitet, och deras familjer. Denna behandling rekommenderas i Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende. Implementeringen av Funktionell Familjeterapi, FFT, påbörjades under 2021 och har fortsatt under året. Medarbetare från både familjebehandlarteamet vid Öppenvård barn och Minimaria, Öppenvård unga/unga vuxna, har genomgått utbildning som följs upp med kontinuerlig handledning. Detta kommer att fortsätta under hela 2023.

På MiniMaria, ett samarbete med Beroendevården inom Region Stockholm, erbjuds utöver FFT även andra specifika behandlingsinsatser för beroende som har stöd i forskning och erfarenhet. Vidare arbetar Öppenvård unga/unga vuxna med SIG som är en av de dominerande insatserna inom socialtjänstfältet för att hjälpa personer ur en kriminell livsstil. I tillägg till detta erbjuds kriminalitetsprogrammet Entré för unga från cirka 16 år och

¹¹ Entré är ett behandlingsprogram för klienter som är i behov av och behöver stöd att lämna en kriminell gruppering eller organiserad brottslighet och/ eller bryta ett mönster av våldsbrottslighet. Programmet är evidensbaserat och ackrediterat av en vetenskaplig panel. Det är framtaget inom Kriminalvården.

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

unga vuxna i behov av ett mer djupgående program som ger stöd till klientens förändringsarbete att hitta nya sätt att tänka och agera utifrån.

Under året har Öppenvård unga/unga vuxna jobbat såväl internt som externt för att öka antalet personer som tar del av våra insatser. När det kommer till vuxna personer som vill ha hjälp med att lämna en kriminell livsstil har sedan hösten 2022 runt hälften av alla nya deltagare själva vänt sig direkt till denna enhet.

Öppenvård unga/unga vuxna har under året arrangerat flera aktiviteter med fokus på att öka förutsättningarna att kunna ge ett effektivt stöd till personer som riskerar att hamna i eller som lever i ett kriminellt sammanhang. Bland annat har en studieresa till Köpenhamn genomförts. På resan deltog även medarbetare från VPC och Kultur- och fritidsförvaltningen som tillsammans mötte danska kollegor som arbetar med att hjälpa personer ur ett kriminellt sammanhang. En ny tjänst har också tillsatts under året för att arbeta med unga personer dömda till ungdomstjänst.

Trampolinen

Trampolinen är en särskild undervisningsgrupp med familjebehandling och färdighetsträning. Den drivs i samarbete mellan socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen. För att få en plats på Trampolinen ska behov av särskilt stöd finnas för barnet. Föräldrarna behöver dessutom tacka ja till en insats med familjebehandling, i syfte att de ska få verktyg att stödja sitt barns skolgång och sociala färdighetsträning.

Inom verksamheten arbetar lärare, elevassistenter och familjebehandlare som under 2022 har arbetat med att implementera Schoolwide Positive Behavior Support (SW-PBS, skolövergripande positivt beteendestöd). SW-PBS är en metod som bygger på inlärningsteoretiska principer och som har god evidens för att förstå och påverka beteenden.

Metoden bygger på ett system för att utforma strategier som förbättrar elevernas förutsättningar i skolmiljön och uppmuntrar prosocialt beteende samt underlättar proaktiva insatser på både grupp- och individnivå. Inom ramen för implementeringen har olika metoder använts för att utvärdera och mäta elevernas framsteg och verksamhetens kvalitet.

Familjehemsenheten

Familjehemsenheten rekryterar, utreder, utbildar och handleder familjehem och jourhem. När ett barn placeras i ett familjehem tar socialsekreterarna över kontakten med barnet från den utredande socialsekreteraren och enheten har ett nära samarbete med utredningsenheterna inom barnspåret.

När ett nytt familjehem eller jourhem godkänns får de en informationsmapp. Syftet är att ge dem korrekt och överskådlig information om rättigheter och skyldigheter samt ge en beskrivning vad det innebär att vara jour- och familjehem för Botkyrka kommun. Informationsmaterialet är uppskattat av de som får det och de anser att det ger en bra bild av uppdraget. Även vårdnadshavarna till de placerade barnen får informationsmaterialet. Enheten har också tagit fram åldersadekvat informationsmaterial till placerade barn i jour- och familjehem.

Under hösten 2022 har enheten gjort en genomlysning av de placerade barnens fritidsaktiviteter. Knappt hälften hade en strukturerad aktivitet, som fotboll eller simning. Arbetet är ett underlag för att under 2023 arbeta med placerade barns aktiviteter på ett strukturerat sätt.

Vi har fokus på placerade barns skolgång och prenumererar på Letterbox¹² till placerade barn 6–11 år. Barnen får ett paket per månad och det delades ut till 23 barn under året. Letterbox är ett material från Allmänna Barnhuset som syftar till att stimulera barn att läsa och räkna och tycka om det. Barnen som har fått materialet har tyckt att det varit roligt att få det och att jobba med det. Familjehemmen tycker att det är ett bra pedagogiskt redskap för att få barnen till ökat läsande och räknande på ett lekfullt sätt.

Medarbetarna i Familjehemsenheten har utvecklat sin samtalsmetodik i arbetet med barn med funktionsvariationer genom att gå en utbildning i visuell och kommunikativ kommunikation. Samtliga socialsekreterare från enheten deltog tillsammans med socialsekreterare från Utredning unga.

Två familjebehandlare har anställts med hjälp av det riktade statsbidraget till familjehem. Deras inriktning är att arbeta med familjehemsplacerade barn och deras föräldrar. Uppdragen är individuellt utformade och syftet är att de

¹² <https://allmannabarnhuset.se/vart-arbete/barn-i-sociala-barnavarden/letterbox-club/>

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

ska arbeta med ärenden av svårare karaktär. De har från 1 augusti arbetat med nio ärenden som berör 15 barn. Uppdragen har exempelvis varit att stödja en ungdom genom individuella samtal, arbeta med föräldrar för att få till bra umgängen eller hjälpa föräldrar att acceptera att deras barn är placerade.

Situationen för de ungdomar som familjebehandlarna har arbetat med har stabiliserats, umgängesbegränsningar har kunnat tas bort i och med att man fått till ett samarbete med föräldrarna och det har inte varit några sammanbrott i de ärenden familjebehandlare varit inblandade i. Socialsekreterarna anser även att insatsen har underlättat deras arbete genom att samarbetet med föräldrarna förbättrats. Ett sammanbrott innebär att familjehemmet inte klarar av barnet eller ungdomen och att barnet eller ungdomen får en tillfällig placering, ibland akut, för att sen placeras om en gång till. Att med detta arbetssätt undvika sammanbrott är en riktigt bra investering till de barn som socialtjänsten tagit över ansvaret för.

Familjehemsenheten samarbetar också med de förebyggande socialsekreterarna om den riktade insatsen till föräldrar som har placerade barn. (Se mer under tidigare avsnitt om föräldraskapsstöd).

Vi utbildar familjehemmen

En grundutbildning i traumamedveten omsorg¹³ (TMO) för nya familjehem genomfördes i september tillsammans med södertörnskommunerna. 70 familjehem deltog i utbildningen och utvärderingen av utbildningen har visat att familjehemmen anser att utbildningen varit givande och att det kommer hjälpa dem i deras uppdrag. Sex av våra familjehem har också genomgått TMO-F, som är en fördjupning av TMO. En utvärdering med de familjehem som deltog visade att samtliga familjehem var positiva till utbildningen och tycker att den gett ökad förståelse för vad de placerade barnen kan ha varit med om.

¹³ <https://www.raddabarnen.se/rad-och-kunskap/arbetar-med-barn/tmo/>

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

Stöd från familjerätten

Familjerättens uppgift i vårdnadsfrågor är att utifrån barnets bästa ge stöd till familjen att hitta egna lösningar för vårdnad, boende och umgänge. Familjerätten utreder vårdnad, boende och umgänge när vårdnadshavare för minderåriga barn vid skilsmässa inte kommer överens och har landat i en vårdnadstvist.

I samband med en tvist och innan en utredning startar har Familjerätten skyldighet att anordna informationssamtal till föräldrar som avser starta en rättstvist angående vårdnad-, boende-, och/eller umgänge gällande sitt barn samt till dennes medförälder. Syftet är att föräldrarna ska förstå hur barnet påverkas vid en domstolstvist samt att informera om andra möjliga lösningar som hjälpinstanser.

Frivilliga samarbetsamtal är samtal som familjerätten erbjuder efter ansökan från föräldrar. Syftet är att föräldrar ska få möjlighet att med hjälp av samtalsledare från familjerätten uppnå överenskommelser angående vårdnad, boende och umgänge samt ekonomiska frågor gällande sina barn.

Det pågår ett utvecklingsarbete för att fler barn ska göras delaktiga i samarbetsamtalen. Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, MFOF, har gett ut ett kunskapsstöd för hur det arbetet kan gå till. Samtliga medarbetare på familjerätten har tagit del av kunskapsstödet.

Stöd till vuxna

Boendestöd

Boendestödsteamet utför främst boendestöd till personer med psykisk ohälsa. De använder evidensbaserade metoder som MI och Ett självständigt liv (ESL). Teamet upprätthåller ett bra samarbete med både civilsamhället och föreningslivet. Boendestödet har bland annat ett väl utarbetat samarbete med en livsmedelsaffär, flera föreningar och Pingstkyrkan, som arrangerar olika aktiviteter för våra klienter i Botkyrka. Boendestödjarna kan tillsammans med klienten göra studiebesök hos Arbetsförmedlingen eller stötta i kontakten med studie- och yrkesvägledare. Boendestödjarna stöttar och motiverar de klienter som inte har någon sysselsättning att finna en vardag som blir meningsfull.

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

Boendestöd ges också kopplat till ett socialt bostadskontrakt och ett syfte med stödet är att fånga upp bristande förmåga att betala hyresavgifter eller sköta en bostad självständigt så att de i förlängningen kan få ett eget kontrakt. Enheterna i verksamheten har en ständig dialog kring stöd och insatser för de klienter som saknar bostad.

Behandling för beroende

Öppenvård vuxen ger de insatser som socialsekreterarna fattar beslut om. Behandlarna arbetar enligt metoder med evidens eller som ger resultat enligt beprövad erfarenhet och främst till klienter som är 25 år eller äldre. Metoder som används är alla KBT-baserade och behandlarna arbetar främst med Community Reinforcement Approach (CRA), Återfallsprevention, Spel samt Community Reinforcement Approach and Family Training (CRAFT) som är ett stöd till anhöriga. Öppenvård vuxen ger möjlighet till behandling i grupp eller individuellt beroende på klientens önskan. Klienter som är spelberoende får individuell behandling. De som är mellan 18 och 25 år får stöd via Öppenvård unga/unga vuxna på barnspåret.

Personer som behöver stöd för att komma i arbete eller börja studera får stöd genom metoden Individual Placement and Support (IPS). Inom IPS får klienten utifrån eget önskemål stöd att knyta kontakt med arbetsgivare. Metoden rekommenderas av Socialstyrelsen och är en evidensbaserad metod som stödjer en ingång till arbetslivet för personer med psykisk ohälsa. Metoden bygger på långvarigt stöd och klienten avgör inom rimliga gränser själv hur länge det behövs. I Botkyrka arbetar vi också med stöd till studier samt samma stöd till personer som har en beroendesjukdom.

En behandlare från Öppenvård vuxen har tillsammans med en behandlare från Öppenvård unga/unga vuxna arbetat enligt programmet Entré med klienter som hoppar av kriminella gäng eller nätverk. Inflödet av klienter har ökat under andra halvan av året och verksamheten kommer därför att byggas ut med ytterligare en behandlare. Kriminalitet har ofta ett samband med missbruk och därför inkluderas behandling gällande kriminella värderingar även inom missbruksbehandlingen.

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

Bostad med särskild service

Bostad med särskild service är en insats för bostadslösa personer med psykisk ohälsa och med ett stort behov av stöd i vardagen. Vi har fyra gruppboenden samt två team med satellitboenden. I satellitboendena bor klienterna i lägenheter som är utspridda bland vanliga lägenheter. Dessa boenden finns i två kommundelar. Till lägenheterna finns en samlingslokal i närheten, för möten och samtal. Verksamheten arbetar kontinuerligt för att matcha placeringar så att det ska bli till de boendes bästa.

Under 2022 har verksamheten arbetat målmedvetet med att öka de boendes trivsel och trygghet i hemmet och det har visat sig i de mycket goda resultaten i brukarundersökningen. För att få en hög svarsfrekvens har de boende fått information om enkätundersökningen i god tid och även motiverats att delta för att på detta sätt göra sin röst hörd. Det är höga resultat, med över 80 procent som svarat ja på att de får bestämma över saker som är viktiga för dem, att de får den hjälp som de vill ha och att de upplever att personalen bryr sig om dem.

Arbetet som ligger bakom resultatet med en ökad trygghet och trivsel är bland annat

- Tre gruppboenden flyttades till nya lokaler och bostäder och gemensamma lokaler anpassades efter de boendes behov.
- Förbättrad tillgänglighet genom ökad personaltäthet och tillgänglighet genom ändringar i scheman. Jourpersonal, nära sjukvård genom tre sjuksköterskor för sex boenden och med det ökad arbetsglädje hos medarbetarna.
- Strukturerat individbaserat stöd, med fokus på individuell planering och motivation till delaktighet i planeringen. Ökat fokus på hemmiljön genom regelbundna hembesök, nya rutiner och arbetsblad med aktiviteter för varje klient.
- Mer uppsökande arbete hos klienter i satellitboenden.

Flyktingmottagning och bosättning

Efter Rysslands invasion av Ukraina 24 februari 2022 arbetade kommunens berörda förvaltningar i samverkan med Upplev Botkyrka AB, Botkyrkabyggen och civilsamhället och tog emot flyktingar från Ukraina, vid sidan av det ordinarie mottagandet av kvotflyktingar. Flera boenden iordningsställdes på kort tid och förvaltningens team som jobbar med nyanlända anställde också en ukrainsktalande medarbetare för vägledning och stöd till flyktingarna. Samarbetet med civilsamhällets organisationer och föreningar har varit omfattande.

Våld i nära relation

Inom förvaltningen finns en grupp som arbetar riktat till personer utsatta för våld i nära relationer. Forskning visar barn och vuxna mår bättre av att ha ett tryggt boende och en viktig del av verksamhetens uppdrag är därför att stötta våldsutsatta att hitta stadigvarande boende. Oftast behövs det boenden utanför kommunen. Under året har 45 familjer varit placerade i tillfälligt/skyddat boende. Av dessa fick 16 klienter hjälp att hitta ett nytt stadigvarande boende efter att ha bott på skyddat- och/eller tillfälligt boende under en tid.

De som inte hittat ett nytt stadigvarande boende efter placering på skyddat boende har exempelvis löst situationen genom att flytta hem till föräldrar, tillbaka till sin lägenhet efter att våldsutövaren dömts till fängelse, flyttat till någon i nätverket eller flyttat till ett hotellboende.

Medarbetarna inom verksamheten har fördjupat sin kompetens att uppmärksamma och agera vid indikation på hedersrelaterat våld och förtryck. Medarbetare i enheten arbetar också aktivt för att sprida kunskap om våld i nära relation både internt och externt och arbetar kontinuerligt med kompetensutveckling. Bland annat har medarbetare genomfört utbildning i att upptäcka och erbjuda behandling till män som använt våld i nära relationer tillsammans med öppenvården.

Ekonomiskt bistånd

Utredning av rätt till försörjningsstöd

Huvuduppdraget för Ekonomiskt bistånd är att stödja sökande så att de ska kunna försörja sig själva och leva ett självständigt liv. Under tiden prövas sökandes rätt till ekonomiskt bistånd. Att ha individfokus, samverkansfokus, barnperspektiv och ett styrkebaserat förhållningssätt där vi tror på förändring och individens inneboende förmågor är självklara delar i verksamhetens sociala arbete.

Tillsammans med Mottag vuxen och utredningsenheterna för vuxna har ekonomiskt bistånd bildat en boendegrupp som har arbetat med att se över arbetssätt för arbetet med bostadslösa. Syftet är att skapa en enhetlig och effektiv handläggning av arbetet med bostadslösa klienter för att dessa snabbt ska få rätt stöd.

För att följa upp situationen för barn i familjer som får ekonomiskt bistånd ställer socialsekreterare frågor om barnen samband med besök och samtal med klienter. Barnens situation följs och dokumenteras i den månadsanteckning som görs för samtliga klienter. Frågorna kan till exempel handla om skolgång, eventuella fritidsaktiviteter och information om fritidspengen.

Samverkan med arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen, AVUX är en förutsättning för att kunna stötta medborgare till självförsörjning. Samverkan sker både på individnivå och på organisatorisk nivå. Verksamheterna arbetar med regelbundna avstämningar och samverkansmöten med syfte att tydliggöra processer, lyfta utmaningar, förutsättningar och behov.

Verksamheten ingår också i samarbetet om lokala överenskommelser avseende specifika målgrupper tillsammans med vuxenutbildningen, arbetsmarknadsenheten, AME och Arbetsförmedlingen. I forumet har verksamheten bland annat lyft frågan om långtidsarbetslösa som har förbrukat 450 dagar med aktivitetsstöd, kan få stöd genom AME.

Hälsogruppen

Verksamheten inom Ekonomiskt bistånd, arbetar också med att utreda och fastställa nivå av arbetsförmåga för personer som under lång tid inte har kunnat etablera sig på arbetsmarknaden. Utredningarna blir ett underlag för att finna vägar in på arbetsmarknaden alternativt att ansöka om ersättning och/eller stöd via annan myndighet. Arbetet med hälsoutredningar är långsiktigt och kräver ett nära samarbete med klienten, Regionen, andra myndigheter och samverkanspartners. Hälsogruppen samarbetar med förtroendeläkare som både ger konsultation och vid behov träffar klienter. Verksamheten erbjuder också vägledning till socialsekreterarna bland annat om sjukskrivningar. Arbetet inom Hälsogruppen har bland annat lett till att:

- Klienter med långvarigt behov av försörjningsstöd blivit självförsörjande, något som ofta leder till att individen får en bättre ekonomisk situation.
- Klienter har fått kontakt med sjukvården för att kunna få rätt stöd.
- Klienter har fått insikt om sin fulla arbetsförmåga och har blivit motiverade och fått stöd till att komma ut på arbetsmarknaden utifrån eget behov och egna förutsättningar.

Felaktiga utbetalningar (FUT)

Misstankar om felaktiga utbetalningar samt interna felaktigheter rapporteras till FUT-utredare. FUT-utredaren utreder om det förekommit felaktiga utbetalningar, dels för att ta fram underlag för eventuella återkrav eller polisanmälan vid misstanke om bidragsbrott, dels för att utveckla metoder och arbets sätt som förebygger felaktiga utbetalningar. Målet är att rätt utbetalning ska ske till rätt person – RUT istället för FUT.

Samverkan mot kriminalitet

Vi arbetar nära Polisen och VPC och arbetet är uppdelat i två grupper. En grupp arbetar med barn och unga under 18 år och den andra med personer som är 18 år och äldre. Medarbetare som arbetar operativt med målgrupperna inom förvaltningen eller Polisen träffas en gång per vecka för att övergripande tala om oro för både grupperingar och individer och vad som behöver göras utifrån den information som kan delas där.

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

Det har visat sig vara framgångsrikt att olika aktörer har samma arbetsmetod vid kartläggning och helhetsbedömningar av individer och grupperingar. I samverkan med Polisen har därför metoden Cylindermodellen, som används inom Polisen, implementerats i vårt samarbete. På individnivå är modellen för kartläggning är uppdelad i olika åldersintervall:

- 6–12-åringar: Insatserna för denna åldersgrupp kan handla om familjebehandling eller annat föräldrastödjande program, nätverkssamlade möten för att samla både professionella aktörer och det privata nätverket som finns runt den unge och vad olika aktörer eller personer får ansvar för att stötta upp runt barnet och familjen.
- 13–18 år: För denna åldersgrupp leder kartläggning och orosanmälan både till individuellt inriktade insatser och till föräldrainsatser. Insatserna kan till exempel vara SIG-insats, samordnad kontaktpersonsinsats eller missbruksbehandling, som regel i kombination med familjebehandling i form av FFT.
- 18–30 år: Fokus ligger på individuellt anpassad planering med utgångspunkt från individens behov av skydd och stödbehov och skyddsbehov. SIG är en vanlig insats vid pågående kriminalitet eller förstadium till att hamna i en kriminell gruppering. Samverkansmöten sker då med Polis, skola (i förekommande fall) och det egna nätverket för att skapa en realistisk handlingsplan för individen. Planen följs upp kontinuerligt.

Genom samarbetet med Polisen har vi fått säkerställd information om vilka personer som har en stark hotbild mot sig så att vi snabbt kan göra skyddsplaceringar. Vi får också information och orosanmälningar om vilka individer som löper stor risk att rekryteras till kriminella grupperingar och utreder då och fattar beslut om lämpliga åtgärder, frivilligt enligt SoL eller efter ansökan om LVU.

En samhällsutveckling som påverkar vårt arbete är de allvarliga hot som riktas mot avhoppare, anhöriga till avhoppare eller till kriminellt aktiva personer. De anhöriga är vanliga medborgare som fått ”ärva” ett problem de inte kan påverka. För att kunna ge skydd till dessa personer har vi en ny

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

samverkan med Polisens brottsoffer och personskyddsverksamhet (BOPS) som bidrar med bedömningar av hoten.

Samverkan med Polisen sker inom många av förvaltningens verksamheter. De förebyggande verksamheterna har nära samverkan med kommunpoliserna och utredningsenheterna samarbetar också med Polisen gällande bedömningar av hotbild eller kriminell aktivitet. Vi samverkar också med Polisen i arbetet som är riktat till avhoppare och då har vi också ett nära och mycket värdefullt samarbete med samordnarna på VPC.

För att följa upp arbetet finns en ledningsgrupp med enhetschefer inom socialförvaltningen, enhetschef på VPC samt en kommunpolis med ledningsansvar. Ledningsgruppen ger uppdrag till verksamheterna och tar upp frågor som inte kunnat lösas på operativ nivå. Det finns också en styrgrupp med socialdirektör, säkerhetsdirektör och chefen för Botkyrkapolisen.

Det utåtriktade samarbetet utgår från resultatet av den lägesbild som veckovis tas fram av effektiv samverkan för trygghet (EST) där kommunen, Polisen, Räddningstjänsten och Botkyrkabyggen i samverkan beskriver den aktuella lägesbilden i kommunen. EST är en strukturerad samverkan för att effektivisera det kunskapsbaserade, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet som Polisen, kommunen och andra aktörer utför. En gång i veckan rapporterar olika aktörer, som Polisen, bevakningsföretag, bostadsföretag och kommunala verksamheter in händelser och iakttagelser i ett gemensamt system. Informationen samlas i en aktuell lägesbild per kommundel. Utifrån lägesbilden agerar de inblandade för att förebygga brott och otrygghet.

Utifrån den lägesbild som tas fram av EST kan en fördjupad lägesbild göras för att besluta om trygghetsskapande åtgärder. Ett exempel är den fördjupade lägesbild som finns gällande Fittja, där polis och område-sekreterare kartlägger grupperingar. Information om individer orosanmäls till socialtjänsten som aktualiserar och utreder vilka insatser som är lämpliga på individnivå. Hotbilden har ökat bland ungdomarna i Botkyrka och vi har ett nära samarbete med Polisen för att i samverkan och med information från EST, säkerställa och mobilisera inför eventuella hotbilder.

RAPPORT

/Socialförvaltningen /

Dnr: / SN 2023:00088/

En trend som vi har sett under 2022 är att det är fler avhoppare som söker hjälp mot tidigare år. Fler personer som är 18 år och äldre har sökt stöd och tackat ja till SIG-insatser mot tidigare år. Det är positivt då den insatsen bara kan ges när personer inte avancerat i sin kriminella livsstil och därmed inte är utsatta för hot. Det är också dubbelt så många 19–20-åringar som har aktualiserats på grund av kriminell livsstil under 2022 mot föregående år.

Samtliga tjänster som verksamheten fick för det riktade mot arbetet kriminalitet under 2021 har bemannats under 2022 och det har gjort underverk för vårt arbete med att möta upp medborgare som vill lämna en kriminell livsstil. Kvaliteten har blivit mycket bättre och handläggningen säkrare. Ett exempel är att en medborgare som ringer på avhoppartelefonen har fått en rättssäker bedömning och planering i samarbete med Polisen, en skyddsplacering, ett beslutsunderlag med fattat beslut samt aktualisering till ekonomiskt bistånd – inom 24 timmar.

Stabsfunktioner

Stöd- och utvecklingsenheten (SUE) är en stödfunktion för verksamheten och tjänsteorganisation för nämnd och utskott. Här finns registratur och arkiv och olika stöd till våra chefer. Våra verksamhetsutvecklare svarar på remisser om bland annat lagförslag och på olika frågor som ställs från andra myndigheter och från allmänheten. SUE bereder ärenden till nämnden. Lex Sarah-utredningarna och ansvaret för att anmäla till IVO görs här liksom andra utredningsuppdrag som kommer från politiken eller verksamheten. Kommunikatören arbetar här och det gör också juristerna som dels ger juridiskt stöd till verksamheten, dels företräder oss i förvaltningsrätterna i LVU- och LVM-mål. Kvalitetsledare arbetar nära verksamheterna med olika utvecklings- och utredningsuppdrag. Omfattande arbeten har utförts under året. Utveckling och stöd inom IT finns också här.

Ekonomienheten hanterar budgetprocess och uppföljningar, återsökningar av medel från Migrationsverket, ger stöd till cheferna vid ekonomiska uppföljningar samt bereder ärenden till nämnden. All fakturahantering sköts också här.

Dessa enheter är ”oljan i förvaltningens stora maskineri”, underlättar och stödjer verksamheterna och ger underlag till den politiska styrningen.

E-tjänster

Under pandemin utvecklades en rad olika e-tjänster. Många hade utvecklats före 2020, men pandemin innebar ett helt nytt behov av fler e-tjänster för att skapa tillgänglighet för medborgarna. E-tjänsterna har utvecklats av objektspecialister inom förvaltningen och är byggda i kommunens e-tjänstplattform.

Vi är nu uppe i 39 olika e-tjänster. Familjerätten är de som har flest. Totalt är 29 olika e-tjänster riktade till medborgare. Resterande tio är interna, antingen för våra medarbetare eller för medborgare, men då riktade till specifika personer. Ett exempel är den e-tjänst som används vid ansökan om adoption. Den som vill adoptera använder e-tjänsten för att besvara olika frågor eller berätta om sig själva under olika rubriker. Detta fungerar sen som ett underlag till socialtjänstens utredning.

De mest använda e-tjänsterna är ansökan om försörjningsstöd (ca 650 per månad) och orosanmälan för barn som far illa (ca 250 per månad).

Utveckling av vår kompetens

En rad aktiviteter har som vanligt pågått för att höja kvaliteten i arbetet. Här följer ett axplock ur det som pågått under 2022 utöver det som redan nämnts.

Vid utredningsenheterna har det varit olika återkommande kompetenshöjande aktiviteter som en del i kompetenstrappan för nyanställda samt för dem som jobbat länge. Öppenvårdens enheter har genomgått olika utbildningar i evidensbaserade program.

Entré, som beskrivits ovan har vi kunnat utbilda två medarbetare i utan kostnad, genom det uppdrag som Kriminalvården fick under föregående mandatperiod. Botkyrka drog vinstlotten.Handledning i klientarbetet har också ingått i överenskommelsen och fortsatt handledning får vi till självkostnadspris.

Under hösten har medarbetare från hela verksamheten deltagit i kompetenssatsningar rörande Hedersrelaterat våld och förtryck som

erbjudits inom förvaltningen, utöver Origos grundutbildning som samtliga medarbetare inom barnspåret genomgår vid något tillfälle. Våra egna satsningar har dels varit en heldagsföreläsning av Mariet Ghadimi, verksamhetschef på TRIS och lärare vid Stockholms universitet, dels en frukostföreläsning av Elaf Ali, om hur det är att växa upp under hedersförtryck. Utbildning i Motiverande samtal har genomförts inom utredning vuxen.

Under 2021 utbildades Klarateamet i Parenting Young Children (PYC), ett beforskat föräldrastödsprogram för föräldrar med kognitiva svårigheter och implementeringen till det dagliga arbetet påbörjades under 2022. Det är ett arbete som kommer att fortsätta under 2023.

Trampolinens medarbetare har utbildat sig inom Schoolwide Positive Behavior Support (SW-PBS, skolövergripande positivt beteendestöd).

Ytterligare kompetensutveckling har genomförts avseende risk för diskriminering i socialtjänsten samt utbildning i att bemöta barn och unga med neuropsykiatriska funktionshinder. Medarbetarna vid Öppenvård barn har genomgått utbildning i ett verktyg för att samtala med barn och vuxna med autism.

Slutord

Det finns många strängar på vår lyra och de blir fler och fler. Vi följer utvecklingen i samhället och väntar på den nya socialtjänstlagen och all annan lagstiftning som är på väg med allt vad det innebär. I allt nytt som kommer finns dock en konstant sedan gammalt och det är medborgarens fokus. Medborgarnas livssituationer, behov och kapacitet är det som styr vårt arbete. Det är för dem vi finns till.